

Atalay, M. C. (2012). Kamusal alan heykellerindeki estetiğin, beğeni tutumlarının ölçülmesi. In International Symposium on Language and Communication: Research Trends and Challenges (ISLC) Proceedings Book (pp. 1179-1190). İzmir University.

Kamusal Alan Heykellerindeki Estetiğin, Beğeni Tutumlarının Ölçülmesi

Mustafa Cevat Atalay

*Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara,
atalaymustafacevat@gmail.com*

Özet: Günümüz sanat dünyasında estetik beğenileri anlamak için birçok araştırma yapılıyor. Kişilerin estetik tercihleri ile yargıları ile grubun estetik tercih ve yargıları farklılıklar gösterebiliyor. Estetik yargılarda kültürel bireysel psikolojik, nedenler bulunabilir. Bütün bu estetik beğenileri etkileyen değişenlere rağmen özellikle kamusal alanlara göre dizayn edilen ve uygulanan heykellerde estetiğin ortak bileşenlerini aramak gerekir. Bu arayışı sanatçı ve birey yapar. Ortak estetik yargılar ve güzel dediğimiz tanım bütün heykel yapıtlarında olması beklenen özelliktir. Bu beklenti ve gerçekleştirilmesi beklenen estetik nesne yaratımı üzerinde her bireyin çok kolay anlaşılabilceği bir konu değildir. Sanatçıların eserleri kamusal alan içinde, bireylerin sübjektif özelliklerine göre estetik yargılara neden oluyor. Bu heykellerden bazıları çeşitli sebeplerle estetik bulunamadığı için kaldırılıyor ya da tamamen değiştiriliyor. Bunun nedeni çeşitli olsa da hepsinde “eser, estetik değil” yargısını görebilmekteyiz. Bu araştırmanın amacı; kamusal alanda heykelleri estetik bulanları ve bulmayanları hangi nedenlerle estetik bulduklarını ve bulmadıklarını nedenlerini ölçerek karşılaştırma yapmaktır. Araştırma dört heykel üzerinde yürütülecektir. Bu heykellerden ikisi estetik bulunmadığı için sökülen ve ikisi de halen yerinde olan kamuya mal olmuş dört heykel arasından seçilecektir. Araştırmanın alanı Konya büyükşehir alanındaki heykellerle sınırlandırılmıştır. Estetik bulunmadığı için sökülen heykellerle ilgili tutumlar ise, sökülen heykel fotoğrafları ile ölçülecektir. Sökülen heykeller Türkiye’nin herhangi bir ilinden seçilecektir. Random yöntemiyle heykelin bulunduğu alan da bulunan 10 kişiye önceden belirlenmiş sorular sorularak, Yanıtların çözümlemesi yapılacak ve estetik bulanan heykellerle estetik bulunmayan heykeller saptandıktan sonra araştırmaya konu olan sorulara cevap aranacaktır

Anahtar Kelimeler: Kamusal alan, Heykel, estetik

1. Giriş

Beğeni yargısı günümüze kadar, bilim dallarının içinde araştırma konusu olmuştur. Sanatçının yaptığı eser sanatçının yaratımı olduğundan, Glaser, yaratılan eser yaratıcısının estetiğini gösterir demektir (Atılğan, 2004: s.11). Croce ise beğenin insanda, güzeli değerlendirme yetisi olduğunu belirtir. (Tunalı,1983: s.73). Yine diğer bir çalışmada, Cömert, estetik ’in konusunu beğeniyle ilişkilendirerek, estetiğin güzel üzerine, sanat üzerine düşünme etkinliği olduğunu belirtir (Cömert, 2008: s. 23). Bu sübjektif farklılıkların etken olduğu duruma Kant’ta beğenin, bir yapıtın canlandırdığı şeye uygunluğu hakkında yargıya varabilme yeteneği olarak bakar.” (Lenoir, 2005: s.130).

Beğeni yargısında en önemli olan alımlama durumu duyularla gerçekleştiğinden “her türlü düşünsel etkinlik gibi sanatın da kaynağı algıdadır... Bilginin temelinde de güzelin temelinde de duyum vardır”. (Timuçun, 2008: s.96). İşte, Duyuların algıladığı nesneyi beğenen kişinin düşünmesine, sanat eserindeki beğeni durumuna “estetik beğeni” denmektedir (Erinç, 2009: s.105). Erzen’de beğeni yargısına, kültür çerçevesinden bakarak, “ben bunu niye beğeniyorum, benim beğendiğim, ötekinden neden daha iyi gibi bir sorunun olabilmesi kültürün belli bir gelişmişliğini, belirli bir durumu gösterir. Diye devam eder (Erzen, 2011: s.153). Beğeni yargı olarak gerçekleştiğinde, duygusal bir tatmini göstermektedir. Fakat aslında bu bir seçim eylemdir (Erinç, 2004: s. 127). Bu seçim ile beğeni durumuna yol açan, şekillerin veya seslerin bizde hoşlanma meydana getirmesi; başkalarının ise böyle bir şeye yol açmaması, doğal ve rastlantısal bir olgu değildir.” (Altuğ, 2007: s.183) Beğenin oluşmasında birçok etken bulunmaktadır. Kağan, bireyin doğuştan yeteneğinin beğenide temel oluşturduğunu, Bu beğeni yargısı geliştirilebilir ve köreltilebilir, olduğunu belirterek estetiğin sürdürülebilir, geliştirilebilir, yönüne gönderme yapar (Kağan,1993: s.450). Fakat bütün bu yargılarla, Güzelin, özneliğin en kişisel boyutu olan beğeni kavramını temellendirilirken, bu konuda “nesnel” bir cevaba nasıl ulaşabilir (Ferty, 2012: s. 32). Beğeni yargıları, kişisel, öznel nitelikte değil midirler? Bir toplumda farklı eğitim mezuniyeti grupları olduğuna göre, sanat eserlerine biçilen değerlerin çelişkili olmasından daha doğal bir şey düşünülemez (Yetkin.1979: s. 51). Kültürel durum, kişisel yaklaşım ve değerlendirme her insanın farklı ve kendince bir görmeye sahip olması dolayısıyla her dönemin belli bir görmesi vardır. (Tunalı, 2008: s. 12). Genel olarak beğeni durumu birçok eserde araştırma konusu olmuştur. Ferry’nin aktardığından, Hume, beğenisinin temel beş kriteri vardır.1.insan doğasının sağlıklı duyum alması.2.bilirkişi kriteri3.tecrübe; sanat pratiği 4.kültür ve insan doğasının görelî değişkenliği 5.bir sanat eserini anlamını kavrayacak kadar keskin bir zekâyâ sahip olmak (Hünler, 2011: s. 285-295). Erinç ‘e göre, güzel karşısında alınan tavır üç ayrı grupta toplanır.1.bilişsel-düşünsel entelektüel tavır alma.2.ekonomik pratik tavır3.salt duygusal doyuma dönük tavır almadır (Erinç, 2011: s. 80). Özetle, Beğeni genellikle özeldir. Bununla birlikte, beğeni yargısının oluşmasında, kültürel durum önemli bir olgu olarak karşımıza çıkar. Wittgenstein’e göre, bir dönemin kültürü diye adlandıığımız şeyin estetik yargıda mutlaka etkisi vardır. Kültür beğenisi dediğimiz olgu çağlara göre de değişiklik gösterir (Wittgenstein, 1997: s :22). Estetik beğenilerin tanımlarındaki benzer yönler bulunabilir. Beğeni, çok farklı etkenlerden, farklı derecelerde etkilenecek *özellikli* bir değişken olarak kalır.Araştırılma konusu olması gereken, Estetiğin kişisel olmasının yanında ortak bileşenlerde üzerinde anlaşılan sanat eserlerinin de olmasıdır. Tunalı’ya göre, her beğenin, her zevkin geçer olduğunu söylemek, her beğenin, her zevkin haklı ve meşru olduğunu söylemek sorununa götürür ki (Tunalı, 2010: s. 30). Hangi beğenin daha niteliksel ve kesin olduğunu belirlemek zorlaşır.

“... 19. yüzyıldan bu yana endüstrileşmenin ve teknolojinin getirdiği yeni biçim olanakları ve giderek doğadan bağımsızlaşma, “güzel” ve “beğeni” konusunda artık genel geçer ölçütler olamayacağını ortaya koymuştur (Erzen, 2011: s.12)

Her sanat eserine güzel, hoş, gibi, estetik yargılar yükleyemeyeceğimizden beğenin kişisel değerlendirme durumu ile şaheserler üzerindeki ortak yargılarımızı araştırmamız gerekir.

Tdk'ya göre “kamusal alan Kamuya ait, kamu ile ilgili işlerin yapıldığı yer” anlamına gelmektedir.(tdk.gov.tr). Kellnerda, kamusal alanın, toplumsal yaşamamızın bir parçasını tanımladığını belirtir (Kellner, 1989: s. 45). Özbek ise, kamusal alanın fikir ve ifadelerin üretilebildiği, açığa çıktığı, paylaşıldığı, müzakere edildiği gövdeleri yanında kültür ve tecrübeyi de, tanımlamadığını belirtir (Özbek, 2004: s. 24). Habermas, insanların kendilerini ilgilendiren ortak problem ve tartışmalarını yapabildikleri, akılcı bir tutum içinde bu problemlerle ilgili kamuoyu oluşturabildikleri bütün donanımların kamu alanlarında gerçekleşebildiğini söylemektedir (Habermas, 2003: s. 68). Kamusal alanı bütün insanlar kullanabilmektedir. Gürallar ‘da genel kullanıma izin verilen mekânların alanların, kamusal alanlar olduğunu belirtmiştir (<http://www.mo.org.tr>). Kamu alanlarında sanat eserlerinin kamusal alanlarda mekânlarda meydanlarda, önceden belirlenmiş planlamalarla uygulanması ve sergilenerek izleyicilerle buluşması kamu alan sanatı olarak tanım bulur. Kamuda kullanılacak bütün heykeller için izin alınmakta, heykel yaptırarak kamu kuruluşları ilgili sanatçıları eserleri uygulatır. Williams a göre, sanat eseri estetik özellikler ve etkilere sahiptir ve bunun için tasarlanır (Williams, 1993: s. 119). Ancak bu gerçeğin sanatçıda uygunluk gerçekleşmemesi, sanatçının herkesçe ya da sermaye onayını almak için gerçekleştirdiği eserler, kültürel yozlaşmaya sebep olur. Atalayer bu duruma değinerek, Sıradan, sırf “satış ve pazar” endişesiyle üretilmiş, piyasa tasarımlarının çirkinliğini, estetik dışılığını bir tarafa bırakırsak; sanatçı, yani tasarımcı, hitap ettiği kitleyi bilen, üretimleri ile aynı zamanda seyircinin estetik bilişini genişleten, yükselten kalkındıran bireydir” (Atalayer, 1994: s. 64)

Heykeller, mimari yapılar, kamusal sanatlar içine dâhil olurlar, Kamusal heykeller genellikle heykel ve anıt çalışmalar olarak karşımıza çıkar. Kamusal alanlardaki heykeller kalıcılıkları ölçüsünde dayanıklı malzemelerden inşa edilirler. “Toplumsal olarak heykelin taşıdığı bilincin-enerjinin kuşaklara aktarılması, toplumsal genetik dokuya olumlu katkı endişesini taşır.”(Yardımcı, 2011: s. 6). Heykel güzel yargısının ortaya çıkmasında varlıksal bir değer olur.Maleviç’e göre Renk sanatçısı, heykel sanatçısı gizli evreni keşfeden ve onu gerçeğe dönüştüren kişilerdir (Maleviç, 1999: s. 18-96). Kamusal alanların heykelsiz kalması o mekânın işlevini azaltır. Kandinsky’ye göre sanat olması gereken yerlerden kaçınırsa bu yer boş kalır (Kandinsky, 1993: s. 96). Berger de, Heykelin temelinde kalabalıkların sanatıdır. Diyerek kamu ile heykel ilişkisine değinir. Corbusier’de bir bina ya da meydanın akustik merkezini, yani belirli bir mekân içine yerleştirilecek heykelin yerini de belirlemiş olursunuz (Berger, 1987: s. 44) diyerek heykele gönderme yapmıştır. Mengüşoğlu, Heykel, sanatında obje olan şey, doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkisi olan bir şeydir diyerek heykelin cansız bir nesne olması yanında insanla olan ilişkisine değinmiştir. (Mengüşoğlu, 2008: s. 218). Heykelin anlatmak istediği bir konu her zaman vardır. Kuçuradi’ye göre, her tek yapıt, bir bütün olarak karşımızda durmakta yaratıcısı belli bir kavram, ya da soruna işaret etmek istemektedir (Kuçuradi, 2009: s. 75). Heykel cansız bir nesnedir. Estetik bir nesne olmasından dolayı da insana görsel bilgi kazandırır.19. yüzyılın ikinci yarısından sonra sanattaki değişimler açık alan çalışmalarını da değiştirmiştir. Kamusal alan içindeki heykeller varlığıyla kente estetik bir doku getirmesi yanında algılarımızı harekete geçirerek estetik duyularımızı da harekete geçirmektedir. Kamusal alan sanatın sevilmesi, anlaşılması sanat eğitimimizin amaçları ve kazanımları bakımından oldukça önemlidir. Heykel sanatı form diliyle konuşur. Bu dili öğrenmek, alfabesini, kodlarını çözmek bir kültür ve görgü işidir. Bir uğraşı ve eğitimi gerektirir (www.mehmetaksoy.com) Bu anlamda, “Sanat eğitimini bir başka işlevi de sanat

yapıtlarına olduğu kadar çevreye ve her türlü görsel nesneye bir başka boyutta estetik ölçütlere ulaşmayı sağlamaktadır.”(Kırışcıoğlu, 2002: s. 48). “Günümüz sanat eğitiminin yetiştirdiği bireyler yalnızca sanat çevresinde değil, görsel kültür içinde, birçok heykelle, resimle, görsel sanatlarla sanat ortamının içinde olacaklardır.

2. Problem

Sanatçılarca, yapılan bazı heykeller beğenilmediği için sökülüyor. Kamusal alan sanatını, izlemek bunları kamusal alanlarda kullanmak da yine bu alanları kullanalar ve yönetenler açısından canlı, süregelen bir ilişki, Heykeller üzerinde yüksek sesli tartışmalar her zaman yaşanıyor. Bazı heykeller üzerinden uzun yıllar geçtikten sonra sökülüyor. Bazıları daha yapılırken vazgeçiliyor.

Heykeller, beğenilmediği için mi sökülüyor ya da kaldırılıyor? Var olan ve sökülen heykeller gerçekten beğeni kriterlerine uyuyor mu? Bunu anlamamız hem günümüz sanat eğitiminin kazanımlarını görmemiz yanında bireyin estetik duyarlık kazanmasında yapılacakların görülmesi bakımından da önemli olacaktır.

3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama yöntemi ve verilerin analizi aşamalarında yapılan çalışmalar yer almaktadır.

3.1. Denenceler

1. Kamusal alandaki sanat eserlerinin beğeni ölçüsü kişisel algılar ve kültürel etkilerden biçimlenir.
2. Heykel bilgimiz, istenilen seviyede değildir.
3. Yöneticiler tarafından, kaldırılan heykellerde beğenilmektedir.

3.2. Sınırlılıklar

Araştırma, Konya da anket üzerinde uygulanan kişilerle sınırlıdır. Araştırma gösterilen kamu da yer alan beş, heykelinin fotoğrafı ile sınırlıdır. Araştırma deneğin, heykeli görsel algılama, yargılama ve beğeni tutumları ile sınırlıdır.

3.3. Araştırma modeli

Araştırma bulguları ile ilgili literatür incelemesi, anket, likert tutum ölçeğine dayalı verilerden oluşmaktadır.

3.4. Evren ve örneklem

Araştırmanın evreni; Konya ilinde yaşayan kişiler arasından random yöntemi ile seçilmiş 30 kişidir.

3.5. Veri toplama yöntemi ve veri aracı

Bu alanda literatür araştırmasından sonra bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket ve likert tutum ölçeği kullanılmıştır. Likert soruları 36 sorudan oluşmaktadır. Kamu alanı heykel beğeni tercihleri ile ilgili olarak katılıyorum, kesinlikle katılıyorum, kararsızım ve katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorumlu likert araştırması yapılmıştır.

3.6. Veri çözümü ve yorumlanması

Anket sonucu elde edilen veriler, yüzdeler programında incelenmiştir. Çözümleme teknikleri olarak; yüzdeler hesaplaması ve görüşmede elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

4. Bulgular ve Yorumlar

Tutumlar, “tutumlar, genellikle kanılarla karıştırılsa da, gerçekte kanılardan farklıdır.” (İnceoğlu, 2004:s.155). Tutumlar dış dünyaya karşı vaziyet alışımızı biçimlendirir. Tutumları genel olarak zihinsel (cognitive) bir etkinlik sonucu ortaya çıktığı artık bilinen bir gerçektir. (İnceoğlu, 2004: s. 158). Likert “tutumları ölçmek için kullanılan belki de en kolay ve direk yöntemdir.” (Kağıtçıbaşı, 2008: s.147).

Bu bölümde anketten elde edilen doğrudan veriler değerlendirilmiştir.

Tablo1. Kamu yararına düzenlenmişolan bir meydana, aşkı anlatan heykeller olmalı.

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
17	7	10	9	0	50
34,00%	14,00%	20,00%	18,00%	0,00%	100%

Yapılan çalışmada göstermektedir ki, Kamu yararına düzenlenmiş olan bir meydana aşkı anlatan heykeller olmalı yargısına kesinlikle katılıyorum en fazla yüzdeliği almıştır

Tablo 2. Kamu yararına düzenlenmiş olan bir meydana, dini anlatan heykeller olmalı.

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
8	9	20	6	5	50
16,00%	18,00%	40,00%	12,00%	10,00%	100%

Yapılan çalışmada, Kamu yararına düzenlenmiş olan bir meydana, dini anlatan heykeller olmalı. Kararsızım yargısı en fazla yüzdeliği almıştır

Tablo 3. Kamu yararına düzenlenmiş olan bir meydanda, Heykel toplum liderini anlatmalı.

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
21	12	12	4	1	50
42,00%	24,00%	24,00%	8,00%	2,00%	100%

Yapılan araştırmada, Kamu yararına düzenlenmiş olan bir meydanda, Heykel toplum liderini anlatmalı. Kesinlikle katılıyorum yargısı en fazla yüzdeliği almış, en az yüzdeliği ise kesinlikle katılmıyorum yargısı almıştır.

Tablo 4. Kamu yararına düzenlenmiş olan bir meydanda, olan heykel doğayı yansıtmak dışında, soyut şekilden ya da şekillerden oluşmalı.

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
6	12	22	9	1	50
12,00%	24,00%	44,00%	18,00%	2,00%	100%

Yapılan araştırmada, Kamu yararına düzenlenmiş olan bir meydanda, olan heykel doğayı yansıtmak dışında, soyut şekilden ya da şekillerden oluşmalı yargısında. Kararsızım tutumu en fazla yüzdeliği almış, en az yüzdeliği ise kesinlikle katılmıyorum tutumu almıştır.

Tablo 5. Halkın olduğu yerlerde, Heykel yarıçıplak ya da çıplaksa kaldırılmalı.

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
7	10	15	13	5	50
14,00%	20,00%	30,00%	26,00%	10,00%	100%

Yapılan araştırmada Halkın olduğu yerlerde, Heykel yarı çıplak ya da çıplaksa kaldırılmalı yargısında kararsızım yargısı en fazla yüzdeliği almış, en az yüzdeliği ise kesinlikle katılmıyorum yargısı almıştır.

Tablo 6. Bence heykel hiçbir şekilde yapılmamalı.

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
1	1	14	12	22	50
2,00%	2,00%	28,00%	24,00%	44,00%	100%

Yapılan araştırmada bütün denekler içinde yalnızca bir kişi heykel yapılmamalı görüşü belirtmiştir.

Tablo 7. Resim ve heykeli severim.

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
13	20	10	7	0	50
26,00%	40,00%	20,00%	14,00%	0,00%	100%

Yapılan araştırmada Resim ve heykeli severim .yargısında kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum %66 oranında iken,kesinlikle resim ve heykeli severim yargısı hiç oy almamıştır.En az yüzdeliği Kesinlikle katılmıyorum yargısı almıştır.

Tablo 8. Halkın olduğu yerlere konacak heykeller halk referanduma (oylama) tabi olmalıdır.

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
1	9	10	15	15	50
2,00%	18,00%	20,00%	30,00%	30,00%	100%

Yapılan araştırmada Halkın olduğu yerlere konacak heykeller halk referandumuna (oylama) tabi olmalıdır. Kesinlikle katılıyorum yargısı %2 oy almış, en fazla yüzdeliği ise kesinlikle katılmıyorum ve katılıyorum yargısı almıştır.

Tablo 9. Halkın olduğu yerlere konacak heykeller sanatçılardan oluşan bir jüri tarafından seçilmeli.

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
3	19	13	11	4	50
6,00%	38,00%	26,00%	22,00%	8,00%	100%

Halkın olduğu yerlere konacak heykeller sanatçılardan oluşan bir jüri tarafından seçilmeli yargısı katılıyorum seçeneği ile en fazla oyu almıştır.

Tablo 10. Resimlerde ki heykeli beğendim (Atatürk heykeli)

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
28	10	9	2	1	50
56,00%	20,00%	18,00%	4,00%	2,00%	100%

Yapılan araştırmada Resimlerdeki heykeli (Atatürk heykeli) beğendim yargısı katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum seçeneği ile %76 oy almıştır.

Tablo 11. Resimlerde ki heykeli beğendim. (Aşk Yağmuru)

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
11	15	15	1	8	50
22,00%	30,00%	30,00%	2,00%	16,00%	100%

Yapılan araştırmada Resimlerdeki heykeli (AşkYağmuru) beğendim yargısı katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum seçeneği ile toplam %52 oy almıştır.

Tablo 12. Resimlerde ki heykeli beğendim. (Zafer Anıtı)

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
5	15	12	5	13	50
10,00%	30,00%	24,00%	10,00%	26,00%	100%

Yapılan araştırmada Resimlerdeki heykeli (Zafer Anıtı) beğendim yargısı katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum seçeneği ile %40 oy almasına karşın, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum seçeneği %36 oyalmıştır.

Tablo 13. Resimlerde ki heykeli beğendim. (semazen heykeli)

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
8	12	7	20	3	50
16,00%	24,00%	14,00%	40,00%	6,00%	16,00%

Yapılan araştırmada Resimlerdeki heykeli (Semazen heykeli) beğendim. Yargısı katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum toplam %36 oy almasına karşın, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum seçeneği % 46 oy almıştır.

Tablo 14. Resimlerde ki heykeli beğendim. (insanlık anıtı)

Kesinlikle katılıyorum.	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Total
15	14	6	9	6	50
30,00%	28,00%	12,00%	18,00%	12,00%	16,00%

Yapılan araştırmada Resimlerdeki heykeli (İnsanlık anıtı) beğendim yargısı katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum seçeneği ile %58 oyalmasına karşın, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum seçeneği %30 oy almıştır.

5. Sonuç ve Öneriler

Beğeni yargısı öznel bir yargıdır. Ancak yargının kişiselliği gördüğümüz heykelleri istediğimiz olumsuz yargıya *mahkûm* edebileceğimiz anlamına gelmez. Van Gong yaşadığı dönemde meşhur ve resimleri kabul gören bir ressam olmamasına karşın, sanat dehasının anlaşılmasının ardından, duyguların ve renklerin ressamı olarak insanlığa büyük eserler

bırakmıştır. İlgili çalışmaların belirttiği gibi, Kamusal, sanat eserleri yapılmadan önce gerçekleşecek bazı uygulamalar kamusal alanlardaki tartışmaları en aza indirebilir.

1. Sadece yöneticiler tarafından seçilmiş ve uygulanmış çalışmalar yerine, üzerinde plastik sanatçıların, uzman bir sanat çevresinin, akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve sivil toplum örgütlerinin sürece katıldığı etkinlikler sonucunda eserler yapılmalıdır. Konu biçim, malzeme, sınırlaması olmaksızın kamusal meydan ve alanlara, yapılacak bütün heykellerin alanında oluşturulacak bir kurul tarafından seçilmesi bu konuda hizmet alınması gerekir.

2. Kent meydanlarına yapılacak heykellerin sadece tarihi geleneksel değil, günümüz insanının bilişsel durumunu sanat aktarım yöntemlerinin tüm türlerini içine alacak şekilde yer verilmesi gerekir.

3. Bilim adamları la ilgili, günümüz çağdaş sanat kurumlarının da eser üretmesine imkân verecek şekilde, çalışmalar yapılmalıdır.

4. Yaptığımız araştırmada, biçimsel ya da soyut ifade olanaklarına sahip olan ve doğayı tümünden yansıtmayan, çalışmaların izleyiciler tarafından yorumlanmakta zorlandığı tespit edilmiştir. Bu manada, sanat eğitimi derslerinin saat sayıları zaruretle artırılmalı, bunun yanında modern sanatla ilgili görsel ve yazınsal basında programların sayısının artırılması ve çağdaş sanat müzelerinin sayısının artırılması gerekmektedir.

5. Kamusal alan sanatlarında, *çıplaklığın* araştırma grubu içerisinde, değerlendirmede anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu yüzden tepki çeken heykellerle ilgili toplumu ve heykelleri kaldıran yöneticilerin bilgilendirilmesi gerekir.

6. Kamusal alan heykel, Yarışmaların da başarı gösteren eserler kamuya ait yerlerde olmalıdır. Sanat kabına sığmayan bir ifade tarzıdır. Bu yüzden çalışmalar seçilirken her hangi bir *engelleyici* unsura fırsat verilmemesi çalışmaların yenilikçi üretilmesine ve yaratıcılığa fırsat verecektir.

7. Yerel yönetici veya kamu yöneticileri tarafından yaptırılan sanat eserleri belli bir anlayışı temsil edeceğinden, Kamu alanlarına yapılan ve üzerinde bittikten ya da yapılırken çıkan tartışmalarda, sanatçılara eserlerini her yerde her şekilde anlatma fırsatı verilmelidir. Bunun yanında Eser üzerinde yapılan tartışmalarda kurullar oluşturulmalı sanatçılar, sivil toplum örgütleri, kamu yöneticileri ile tartışılmalı ve kamuoyu yoklaması yapılmalıdır. Beğeni yargısı sübjektif olduğuna göre, heykeller beğeni ölçütlerine sahip şaheserlerse sökülmemeli muhafaza edilmeli korunmalıdır. Bu durum bizim dünya da ki sanat ortamı içinde önemli bir sanat yaratıcısı, uygulayıcısı olmamızı sağlayacak, aynı zamanda dünya sanatında bütün insanlığa hitap eden evrensel plastik eserler üretmemizi sağlayacaktır.

Referanslar

- Baynes, K. (2004). Toplumda Sanat Atılğan, (Çev.). (2.baskı). Yky Yayınları, İstanbul.
- Tunalı, İ. (1983). B. Croce Estetik'ine Giriş, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Cömert, B.(2008). Estetik, ki Basım Yayım Ltd. Şti:İstanbul.
- Lenoir, B. (2005). Sanat Yapıtı, Derman, A. (Çev.). (4.baskı) Yky: İstanbul,
- Timuçun, A. (2008). Estetik. S:96, Bulut Yayınları.
- Erinç, M.S.(2009). Sanat Sosyolojisine Giriş, Ütopya Yayınevi, Ankara.
- Erzen, N.J. (2011).Başka Bir Estetik, Metis yayınları, İstanbul,
- Erinç, M.S. (2004) .Sanatın Boyutları(2. baskı). Ütopya Yayınevi, Ankara
- Kagan, M. (1993). Estetik Dersleri, Çalışlar (Çev.) İmge Kitabevi, Ankara.
- Altuğ, T. (2007). Kant Estetiği, (2.basım). Payel yayınevi.
- Ferty, L.(2012). Homo Esteticus, Demokrasi Çağında Beğenini İcadı, Pinhan yayınları, İstanbul (Çev.) Çetin, D.
- Yetkin, K.S. (1979). Estetik Ve Ana Sorunları, İnkılap ve Aka Yayınları, İstanbul.
- Tunalı, İ.(2008). Felsefenin Işığında Modern Resim, (7. Basım). Remzi kitabevi, İstanbul.
- Hünler, H. (2011). Estetik in Kısa Tarihi, Doğu batı yayınları: Ankara
- Erinç, M.S. (2011). Sanat Psikolojisine Giriş, Ütopya Yayınevi,(3.baskı).Ankara.
- Wittgenstein, I. (1997). Estetik Ruhbilim Dinsel İnanç Üzerine Dersler ve Söyleşiler, Bilim ve Sanat : Kızılay.
- Tunalı, İ. (2010). Estetik Beğeni, Remzi Kitabevi ,İstanbul.
- Erzen, N.J. (2011). Critical Theory And Society: A Reader(editör: S. E. Bronner, D. M. Kellner, 1989) Sayı: 358, Çev: Erol N.
- Özbek, M. (2004). Kamusal Alan, Hil yayın: İstanbul.
- Habermas, J. (2003). Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü, Bora, T, & Ancar, M. (Çev.). İletişim Yayınevi, İstanbul,
- Gürallar, N. (2009). Kamu - Kamusal Alan - Kamu Yapıları - Kamusal Mekân: Modernite Öncesi Ve Sonrası İçin Bir Terminoloji tartışması, Sayı 350, s: 12.
- Bahtin, M. (2005). Sanat Ve Sorumluluk Ayrıntı Yayınları.
- Atalayer, F. (1994). Görsel Sanatlarda Estetik İletişim, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, s:64
- Williams, R.(1993). Kültür, İmge Kitabevi, Aydın,S. (Çev.). Ankara,
- Maleviç, K. (1999). Modernizmin Serüveni, (3.baskı). Yky, İstanbul.

Kandinsky, V. (1993).Sanat da Zihinsellik Üzerine, (2.baskı).Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Berger, J. (1987). Sanat ve Devrim,Verso Yayınları, Ankara.

Mengüşoğlu, T. (2008). Felsefeye Giriş ,11.basım Remzi Kitabevi, İstanbul,

Kuçuradi, İ.(2009).Sanata Felsefeyle Bakmak, Türkiye felsefe kurumu, Ankara.

Yardımcı, İ. (2011). Pekin Olimpiyatları Kapsamında Bir Kamusal Alan Heykeli Uygulaması “Prizmanın Telaşı”, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Heykel ana sanat dalı sanatta yeterlik tezi, yayınlanmamış sanatta yeterlilik tezi. İzmir .

Kırışcioğlu, O.T.(2002). Sanatta Eğitim, (2.baskı). Pegem A Yayınları Ankara.

İnceoğlu, M. (2004). Tutum Algı ve İletişim Kesit Tanıtım Ltd.Şti. Ankara.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2008). Günümüzde İnsan Ve İnsanlar, Sosyal psikolojiye Giriş (11.basım). Evrim Kitabevi.

İnternet kaynakları:

www.mo.org.tr.3.4.2012 de internetten indirilmiştir.

Tdk.gov.tr. 3.4.2012 de internetten indirilmiştir.

www.birikimdergisi.com,3.3.2012 de internetten indirilmiştir.